

MAAHANMUUTTAJALASTEN OSALLISUUSEDELLYTYKSET JA – ESTEET PERUSKOULUSSA

TOIMINTATUTKIMUS OSALLISUUDEN KEHITTÄMISPROSESSISTA

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

KIRSI VAISTELA

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

YHTEISKUNTATIETEIDEN LAITOS

SCE-TOHTORIOHJELMA

TUTKIMUKSENI TAVOITE...

**...on edistää
maahanmuuttajalasten
osallisuutta
peruskoulun
alaluokilla**

MIKSI?

MISTÄ AIHE, TAVOITE JA METODIIKKA NOUSEVAT?

Henkilökohtainen kokemus siitä, että jotain nykyisyydessämme on vialla ja ongelmallista...

... globaalin muuttoliikkeen tuomat haasteet

... koulukasvatuksen ristiriidat / kouluhyvinvointi koetuksella

... toive muutoksesta ja asiantiloihin vaikuttamisesta (?)

... toive saada tutkimukseen mukaan sellaisia yhteisön jäseniä, joita ei aina ole kuunneltu

METATEOREETTISET LINJAUKSET

KRIITTINEN PARADIGMA

kriittisen sosiaalipedagogiikan perinne

kriittinen teoria

kriittinen pedagogiikka

- kasvatuksen ilmiöiden tarkastelu osana laajempaa sosiaalista, taloudellista, poliittista ja kulttuurista todellisuutta**
- marginaali, valta ja epätasa-arvoiset käytännöt**
- tiedon ja tietämisen intressisidonnaisuus → tiedon sisällöt ja tuottamistavat**
- tieteen, tutkimuksen ja pedagogiikan poliittisuus**
- muutokseen suuntautuminen → praxis, dialogi, emansipaatio**
- hermeneuttinen tiedonmuodostusprosessi**

TUTKIMUSKYSYMYKSET

- 1) **Mitä maahanmuuttajalasten osallisuus ja osattomuus koulukontekstissa merkitsevät?**
- 2) **Minkälaiset pienyhteisösuhteet edistävät tai estävät maahanmuuttajalasten osallisuutta koulussa?**
- 3) **Mitkä ovat ne yhteiskunnalliset ja kasvatukselliset edellytykset, joiden avulla osallisuus voi syntyä?**

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

TUTKIMUSMENETELMÄ: OSALLISTUVA TOIMINTATUTKIMUS

→ sosiaalinen oppimisprosessi, kriittinen refleksiivisyys, sosiaalinen transformaatio

→ tavoiteltava muutos: maahanmuuttajalasten osallisuuden vahvistaminen

EMPIIRINEN TOTEUTUS:

I sykli, orientoiva vaihe ja esiymmärrys (tammikuu 2016-syky 2017)

→ teemahaastattelut opettajille, rehtoreille, koulukuraattorille, maahanmuuttovirkamiehille

maahanmuuttajalapsille ja heidän vanhemmilleen (n = 44) → analyysi

II sykli, toiminnan käynnistäminen yhteisen teeman kautta (alkutalvi 2017 →)

→ ryhmä osallistuvaa toimintatutkimusta varten: koulun edustajia, oppilaita ja heidän vanhempiaan sekä kansalaisjärjestökasvattajia

III sykli, systemaattisempaa toimintaa

IV sykli, arvioiva vaihe (syky 2019 ?)

TUTKIMUSAINEISTO JA ANALYYSITAPA

AINEISTO:

- 1) Teemahaastattelut**
- 2) Tapaamiskertojen keskustelut ja toiminta (ääni- ja/tai videotallenteet)**
- 3) Osallistuvan havainnoinnin tuottama aineisto**
- 4) Toiminta- ja tutkimuspäiväkirjat**

ANALYYSITAPA:

Teoriaohjaava sisällönanalyysi

→ toimintatutkimuksen prosessiluonne → prosessiarviointi

→ Freire: analyysi – synteesi – uusi analyysi

TUTKIMUKSEN EETTISIÄ JA METATEOREETTISIA POHDINTOJA

OSALLISUUS: Kenen osallisuus? Osallisuutta mistä? Mitä osallisuudella tavoitellaan?

MUUTOS: Mitä tutkimuksella voidaan saavuttaa? Ketä muutos hyödyttää? Kenen etuja se polkee?

EMANSIPAATIO: Miten toteutuu käytännössä? Millaista emansipaatiota ihmiset tarvitsevat – kuka määrittää? Onko lopulta vapauttavaa, sopeuttavaa vai terapeutista?

KRIITTINEN: Kenen näkökulmasta? Missä suhteessa kriittinen? Mitä kriittisyydellä tavoitellaan? Onko tutkimus lopulta kriittinen vai ristiriidassa lähtöolettamusteni kanssa?

MARGINAALI: Pelastus- ja huolipuhetta? Tutkijan diskurssi suhteessa marginaalissa olevien diskurssiin?